

Huvudman

Botkyrka kommun
utbildning@botkyrka.se

Ärendet

Planerad tillsyn av grundskolan Tallidsskolan i Botkyrka kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Botkyrka kommun att senast **tisdag den 2 april 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra studietid, garantin för tidiga stödinsatser samt extra anpassningar och särskilt stöd samt åtgärdsprogram. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Botkyrka kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Botkyrka kommun ska vidta följande åtgärder

Extra studietid

1. Se till att eleverna i årskurs 4-5 erbjuds att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid minst två timmar i veckan under eller i direkt anslutning till skoldagen (10 kap. 5a § skollagen).

Garantin för tidiga stödinsatser

1. Se till att ansvarig förskollärare och lärare gör en särskild bedömning av elevers kunskapsutveckling på alla elever som visat en indikation på att de inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för

årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik i samband med att Skolverkets kartläggningsmaterial och bedömningsstöd inom garantin för tidiga stödinsatser används. (3 kap. 4 och 4 a §§ skollagen)

2. Se till att vid minst ett tillfälle före den 2 april 2024 informera samtliga lärare och övrig skolpersonal i förskoleklass och på lågstadiet om skollagens bestämmelser gällande särskild bedömning enligt garantin för tidiga stödinsatser. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder.

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att samtliga elever, som en förskollärare eller lärare befarar inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen).
2. Se till att vid minst ett tillfälle före den 2 april 2024 informera samtliga lärare och elevhälsans personal om skollagens bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § andra stycket och 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen)
3. För varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn eller den rektorn delegerat till, ska rektorn se till att starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden den 7 november 2023 till och med den 2 april 2024 och vilket datum utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)
4. Se till att ett beslut om att upprätta eller inte upprätta åtgärdsprogram fattas efter varje avslutad utredning av behov av särskilt stöd. Rektorn ska dokumentera hur många sådana beslut som fattats under perioden 7 november 2023 till 2 april 2024. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 9 § skollagen)
5. Se till att det av varje elevs åtgärdsprogram framgår när åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Samtliga åtgärdsprogram som varit aktuella för någon av skolans elever under perioden 7 november 2023 till 2 april 2024 ska lämnas till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 9 § skollagen)

6. För varje åtgärdsprogram som avslutas ska rektorn fatta beslut om att en elev inte behöver särskilt stöd. Rektorn ska dokumentera hur många sådana beslut som fattats under perioden 7 november 2023 till 2 april 2024. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 9 § skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser lärares anställningsform; frånvaro; använda Skolverkets kartläggningsmaterial och bedömningsstöd; samråda med personal med specialpedagogisk kompetens och följa upp de extra anpassningarna samt tillgång till elevhälsa.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:5918) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2023 inlett en tillsyn av Tallidsskolan i Botkyrka kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Tallidsskolan följer gällande bestämmelser om lärares anställningsform; extra studietid; frånvaro; garantin för tidiga stödinsatser; extra anpassningar; utredning om särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram samt tillgång till elevhälsa.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, elevhälsans representanter och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 19 september 2023 och 20 september 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. resultatomdömen från lärare, resultat från nationella prov och åtgärdsprogram. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om

det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen). Huvudmannen ska även se till att personalen som har hand om utbildningen i verksamheten ges möjligheter till kompetensutveckling (2 kap. 34 § skollagen).

Föreläggande

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsans representanter och rektorn samt inkommen dokumentation framkommer att skolan inte erbjuder elever i årskurs 4-5 att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. (10 kap. 5a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Botkyrka kommun inte uppfyller författningarnas krav avseende att elever i årskurs 4-5 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid.

Garantin för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inlämnad dokumentation och Skolverkets statistik framkommer det att Tallidsskolans elever i årskurs 3 har låga resultat på de nationella proven i matematik och svenska som andraspråk. Läsåret 21/22 hade 63 procent av eleverna uppnått kravnivån i matematik, jämfört med 88 procent i riket. Läsåret 22/23 hade 55 procent av eleverna i årskurs 3 uppnått kravnivån. Resultatet på det nationella provet i svenska som andraspråk låg läsåret 21/22 på 66 procent, jämfört med andelen av eleverna i riket där 78 procent av eleverna hade uppnått kravnivån. Läsåret 22/23 var det också 66 procent av eleverna på Tallidsskolan som hade uppnått kravnivån i svenska som andraspråk. I Kvalitetsrapporten 2022 redogör rektorn för förskoleklassens kunskapsnivå där 40 procent av eleverna inte gått på förskola innan de började i förskoleklass och där ”17 procent av eleverna hade en åldersadekvat språklig nivå” under höstterminen.

Genomföra särskilda bedömningar

Lärare uppger i intervju att en *indikation* kan vara att en elev inte hittar vardagsnära ord, saknar taluppfattning eller inte förstår skillnaden mellan ”lika/olika” eller ”störst/minst”. Specialläraren uppger att en *indikation* kan vara att

en elev inte klarar läsförståelsedelen och att skriva "också är svårt för eleverna". Vidare uppger representanter att många gånger identifierar lärare indikationer och ger extra anpassningar.

Av intervjuer med lärare och elevhälsans representanter framkommer det inte hur skolan arbetar med den *särskilda bedömningen*. Lärare uppger att de efter att delmomenten i kartläggningsmaterialet är genomförda ska sätta in extra resurser för de elever som inte når målen. Vidare svarar lärare på frågan om hur de arbetar med den särskilda bedömningen, att de "inte hinner ta upp mer än två till tre elever på elevhälsomötena" för att de har begränsat med tid.

Specialläraren uppger att hen kommer in i arbetet med eleverna när aktiviteterna är genomförda och det är dags att analysera resultaten. Representanterna kan inte redogöra för hur arbetet med den *särskilda bedömningen* går till utan hänvisar till resultatuppföljningen och elevhälsomöten. I årskurs 1 kommer specialläraren in i analysfasen, förklarar representanter, hen kan bolla arbetsmetoder med lärarna och identifiera om eleverna behöver något extra. Under höstterminen jobbar specialläraren individuellt med elever i årskurs 1.

Rektorn uppger att efter att de obligatoriska åtta aktiviteterna är genomförda ska "specialläraren titta på vad hen behöver jobba med på vårterminen". Skolan använder *Legilexi* (ett arbetsmaterial som testar läsförståelsen hos elever) för den särskilda bedömningen, förklarar rektorn. De elever som faller ut i testet får sedan sitta med specialläraren.

Huvudmannens informationsinlämning

Av huvudmannens informationsinlämning framgår följande.

- Tre elever i nuvarande årskurs 1 fick en särskild bedömning av sin kunskapsutveckling, fick extra anpassningar och anmäldes till rektorn under förskoleklassen. I samma elevgrupp uppgav klassläraren vid resultatuppföljningen i juni 2023, att 14 elever inte når målen.

- Fyra elever i nuvarande årskurs 2 fick en särskild bedömning av sin kunskapsutveckling, fick extra anpassningar och blev anmälda till rektorn i årskurs 1. I samma elevgrupp uppgav klassläraren vid resultatuppföljningen i juni 2023, att åtta elever inte når målen.

- Fem elever i nuvarande årskurs 3 fick en särskild bedömning av sin kunskapsutveckling, fick extra anpassningar och anmäldes till rektorn under förra läsåret. I samma elevgrupp uppgav klassläraren vid resultatuppföljningen i juni 2023, att 13 elever inte når målen.

- Tre elever i nuvarande årskurs 4 fick en särskild bedömning av sin kunskapsutveckling, fick extra anpassningar och anmäldes till rektorn under förra läsåret. I samma elevgrupp uppgav klassläraren vid resultatuppföljningen i juni 2023, att 14 elever inte når målen. Av de nationella proven i årskurs 3 vårterminen 2023 framkommer att 45 procent av eleverna, d.v.s. 14 elever, inte uppnår kraven i

matematik och 33 procent, d.v.s. tio elever, inte uppnår kraven i svenska som andraspråk.

Av inlämnad dokumentation framgår att skolan tar ut ett fåtal elever till särskild bedömning per klass och att samma elever får extra anpassningar och anmäls till rektorn för utredning av särskilt stöd.

Rättslig reglering

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklass och lågstadiet om det utifrån nationella kartläggningsmaterial, nationella bedömningsstöd eller nationella prov finns en indikation på att en elev inte kommer uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning av elevens kunskapsutveckling. (3 kap. 4 och 4 a §§ skollagen)

Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 5 § eller göras en anmälan till rektorn (3 kap. 7 § skollagen).

Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna i 3 kap. 5 § eller 7 § skollagen redan är uppfyllda. Det ska i så fall skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 5 § eller göras en anmälan till rektorn. (3 kap. 7 § skollagen)

Av förarbetena till garantin för tidiga stödinsatser framkommer att *den särskilda bedömningen* handlar om att avgöra om en elev är i behov av extra anpassningar eller inte. En viktig tumregel bör vara att det ska vara ett mindre antal elever som får extra anpassningar eller särskilt stöd än det antal elever vars resultat särskilt bedöms. I förarbetena bedöms att cirka 20 procent av eleverna i förskoleklassen och lågstadiet kommer att vara i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. För att inte någon elev ska "tappas bort" i processen anges i förarbetena att ansvarig förskollärare eller lärare i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens troligen kommer behöver analysera cirka 50 procent av elevernas resultat. Syftet är att på så sätt fånga upp de mer svårbedömda eleverna. (Prop. 2017/18:195 Läsa, skriva, räkna – en garanti för tidiga stödinsatser, sid 45, 46, 48, 71)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen gör bedömningen att verksamheten vid Tallidsskolans grundskola inte efterlever författningskraven gällande garantin för tidiga stödinsatser.

Utredningen visar att det finns många fler elever där det finns en indikation på att eleven inte kommer uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper, i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, än elever som det gjorts en särskild bedömning för.

Av utredningen framkommer att Tallidsskolan inte genomför alla steg inom garantin för tidiga stödinsatser. Lärare och elevhälsans representanter kan inte

heller redogöra för arbetsgången, de specifika begreppen eller hur den särskilda bedömning, som ingår i garantin för tidiga stödinsatser, går till på skolan.

Om en lärare observerar en *indikation* på att en elev behöver stöd i sitt lärande, ska en *särskild bedömning* av elevens kunskapsutveckling i samråd med specialpedagogisk kompetens genomföras. Denna särskilda bedömning ska enligt förarbetena (se Rättslig reglering ovan) göras på många fler elever än som faktiskt är i behov av extra anpassningar, för att ingen ska "tappas bort".

Av huvudmannens inlämnade dokumentation över antal elever som har genomgått en särskild bedömning framkommer att det är ett fåtal elever som har fått en sådan bedömning, fått extra anpassningar samt blivit anmälda till rektorn för utredning om särskilt stöd. Detta trots att skolan sedan minst två år haft låga resultat på de nationella proven i årskurs 3 och att det i kvalitetsrapporten framgår att förskoleklassen läsåret 21/22 hade "17 procents uppnåendenivå" på höstterminen. Med denna kännedom borde skolan låta en stor andel av eleverna få genomgå en särskild bedömning, för att fånga upp så många elever som möjligt så tidigt som möjligt och sätta in extra anpassningar i ett tidigt skede.

Skolinspektionen bedömer utifrån detta att skolan inte gör en särskild bedömning av elevers kunskapsutveckling i den omfattning som de är ålagda att göra enligt författningarna.

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Av de tio lektionsobservationer som Skolinspektionen genomförde på Tallidsskolan framkommer att det är fler än en vuxen i alla klassrum. I flertalet klassrum används bildstöd ihop med instruktioner eller begrepp. *Time-timers* används för att förtydliga hur lång tid det återstår av lektionen.

Elever uppger vid intervju att det finns extralärare i klassrummet och att det även finns en elevassistent som hjälper alla.

Några lärare uppger att extra anpassningar ges till elever, till exempel hörselkåpor, skärmar, en till en-undervisning, extra tydlig genomgång av en uppgift och bildstöd. Andra lärare uppger att de extra anpassningarna inte är dokumenterade i Vklass. I årskurs 4 uppger lärare att eleverna inte har extra anpassningar. Det framkommer vidare att specialläraren har arbetat med elever i årskurs 1 under vårterminen och att elever i årskurs 3 får hjälp av specialläraren.

Av inlämnad dokumentation framgår följande.

-I Kvalitetsrapporten 2022 redogör rektorn för förskoleklassens kunskapsnivå där "17 procent av eleverna hade en åldersadekvat språklig nivå" under höstterminen.

-Tre elever i årskurs 1 har extra anpassningar. I samma elevgrupp uppgav klassläraren vid resultatuppföljningen i juni 2023, att 14 elever inte når målen.

-Fyra elever i årskurs 2 har extra anpassningar. I samma elevgrupp uppgav klassläraren vid resultatuppföljningen i juni 2023, att åtta elever inte når målen.

-Fem elever i årskurs 3 har extra anpassningar. I samma elevgrupp uppgav klassläraren vid resultatuppföljningen i juni 2023, att 13 elever inte når målen.

-Tre elever i årskurs 4 har extra anpassningar. I samma elevgrupp uppgav klassläraren vid resultatuppföljningen i juni 2023, att elva elever inte når målen. Sammanlagt har 24 elever extra anpassningar.

Elevhälsans representanter uppger att det sätts in anpassningar för eleverna, men att det inte dokumenteras. Elevhälsans representanter uppger att det kan vara ett problem att personalen inte har en gemensam tolkning av begreppen kring extra anpassningar. För en lärare är en skärm en extra anpassning och för en annan inte, tillägger representanter.

Rektorn uppger vid intervju att det finns otydligheter i skolans organisation gällande arbetet med extra anpassningar och att det råder skilda uppfattningar i personalgruppen om vad som är extra anpassningar.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsskylt eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. (3 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Tallidsskolan inte uppfyller författningarnas krav gällande extra anpassningar.

Av utredningen framgår att extra anpassningar ges till elever på såväl grupp- som individnivå. Vid resultatuppföljningen i juni 2023 har klasslärare bedömt 58 av skolans elever inte når målen. Trots det har endast 24 av dem extra anpassningar. Det finns således ett flertal elever som trots att lärare befarar att de inte kommer att uppfylla de kriterier för kunskap som minst ska uppfyllas ändå inte fått extra anpassningar.

Anmälan till rektorn om behov av särskilt stöd, utredning och beslut om åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd

I ingiven dokumentation anges att 23 elever har anmälts till rektorn för utredning om särskilt stöd under det senaste året.

Lärarna uppger att om de testat extra anpassningar och det inte gett resultat "flaggar" de för eleven och en pedagogisk kartläggning startas. Lärare uppger att de flaggat för eleverna 15, 16, 17, 19, 21 och 22 i årskurs 2 för två år sedan, men enligt skolans dokumentation är två av eleverna, elev 17 och 22, inte anmälda till rektorn.

Andra lärare uppger att de anmäler en elev genom att de "lyfter" eleven på elevhälsomötena, efter att de har genomfört den pedagogiska kartläggningen. Lärare uppger att fyra elever i årskurs 4 har blivit anmälda till rektorn, men enligt skolans dokumentation är två av dessa, elev 47 och 64, inte anmälda. I årskurs 5 uppger lärare att sex elever, elev 51, 52, 54, 55, 59 och 65, är anmälda för utredning om särskilt stöd, men enligt skolans dokumentation är ingen av dessa elever anmälda till rektorn.

Elevhälsan uppger vid intervju att lärarna muntligt tar upp elevärenden på elevhälsomötena och att det räknas som att anmäla eleven till rektorn för utredning om särskilt stöd. Representanterna uppger att rutinerna har ändrats och att de nu ska jobba med utredning för särskilt stöd i stället för pedagogisk kartläggning, men lärarna har inte fått den informationen än.

Rektorn uppger att om läraren har testat extra anpassningar och eleven inte har visat någon progression ska lärarna "lyfta" elevärendet på elevhälsomötet. Därefter ska andra extra anpassningar testas och om de inte ger effekt ska en pedagogisk kartläggning inledas. Det fattas beslut om att starta en utredning på elevhälsomötet.

Vidare uppger rektorn att skolan behöver bli bättre på att dokumentera, men att de flesta elever som borde anmälas till rektorn för utredning om särskilt stöd också anmäls.

Starta utredning

Av intervjuer med lärare framkommer att det tar tid innan en elev som blivit anmäld också blir utredd, eftersom specialläraren arbetar periodvis med en årskurs i taget. Lärare uppger att det finns elever som lärarna har "flaggat för" under lång tid utan att det har startats en utredning. Av skolans dokumentation framgår att elev 15, 16, 19 och 21 blev anmälda till rektorn under läsåret 2022/23, men två elever, elev 17 och 22, som lärarna uppger att de "flaggat för" under lång tid, är inte anmälda. Vidare uppger lärare att eleverna 31 och 34 är "lyfta" till elevhälsoteamet, men de är inte anmälda enligt den dokumentation som Skolinspektionen har tagit del av.

Lärarna önskar att utredningsarbetet skulle gå fortare, eftersom de vet att när skolan "sätter in resurser på lågstadiet så ger det resultat". Lärare beskriver att en del av den pedagogiska kartläggningen som läraren är ålagd att göra innan hen kan anmäla eleven, är att ha samtal med både elev och vårdnadshavare och att detta moment kan ta tid.

Elevhälsans representanter uppger vid intervju att "tanken är att det ska startas en utredning för särskilt stöd, efter att en elev har blivit anmäld till rektorn". Det är specialläraren och lärarna som håller i utredningarna om särskilt stöd, förklarar representanterna.

Av intervjuer framkommer att skolan har haft ett system som innebär att läraren ska göra en pedagogisk kartläggning innan hen anmäler en elev till rektorn för utredning av särskilt stöd. Vid Skolinspektionens besök uppger elevhälsans representanter att de precis har fått veta att skolan ska ändra sina rutiner och att de ska arbeta med utredning om särskilt stöd i stället för pedagogiska kartläggningar. Rektorn uppger att det fattas beslut om att starta en utredning på elevhälsomötet.

Rektorns beslut om att utarbeta alternativt inte utarbeta ett åtgärdsprogram

Av dokumentstudierna framkommer att det finns sex elever, elev 8, 11, 23, 35, 50 och 56, som har en pågående utredning om särskilt stöd, som startades förra läsåret.

Elevhälsans representanter uppger att det fattas få beslut om särskilt stöd på skolan och att det borde vara fler. Oftast leder en utredning till att lärarna sätter in extra anpassningar för en elev. Elevhälsan berättar att det finns flera utredningar om särskilt stöd som pågått sedan förra läsåret, bland annat gällande eleverna 23, 35 och 56.

Det framgår av intervju med rektorn att en pedagogisk kartläggning avslutas med att rektorn kryssar i om ett åtgärdsprogram ska upprättas eller inte upprättas i den blankett som skolan använder. Nu när allt sker digitalt i *ProRenata* har det inte dokumenterats tydligt, men det ska bli tydligare framöver, förklarar rektorn.

Rektorn uppger vidare att det finns olika skäl till varför det inte har fattats beslut för de sex eleverna, elev 8, 11, 23, 35, 50 och 56, vars utredningar har pågått sedan förra läsåret. I något fall är det för att lärarna ska testa andra extra anpassningar och i något fall vill inte vårdnadshavarna att eleven ska ha det särskilda stöd som skolan erbjuder.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap. 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om

det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. (3 kap. 7 § skollagen)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av ett åtgärdsprogram ska elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Det ska även framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogram beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Tallidsskolan inte uppfyller författningarnas krav gällande utredning om elevs behov av särskilt stöd och beslut om att utarbeta eller att inte utarbeta åtgärdsprogram.

Enligt skolans dokumentation har 23 elever anmälts till rektorn för utredning av särskilt stöd. Enligt lärare har dock ytterligare tio elever som inte finns upptagna i skolans dokumentation anmälts till rektorn för utredning om särskilt stöd. Både lärare och representanter för elevhälsan uppger att elever räknas som anmälda till rektorn för utredning om särskilt stöd när lärare tar upp elevärenden på elevhälsomöten. Trots det finns det en diskrepans mellan skolans dokumentation och lärarnas uppgifter om hur många elever som är anmälda till rektorn för utredning om särskilt stöd. Eftersom lärare uppger att de enligt skolans rutin tagit upp ett antal namngivna elever vid elevhälsomöten bedömer Skolinspektionen att dessa elever får anses anmälda till rektorn för utredning om särskilt stöd.

Det framgår av utredningen att det inte alltid startas en utredning av en elevs behov av särskilt stöd trots att elever enligt lärare har anmälts till rektorn. Det framkommer också att det tar tid innan en utredning startas och det tar tid innan utredningen avslutas. Det finns sex utredningar om särskilt stöd som påbörjades förra läsåret, varav en utredning startades i december 2022 och en utredning startades i februari 2023. Vad rektorn anför som skäl till varför det inte har fattats beslut för de sex eleverna är enligt Skolinspektionen inte godtagbart. I ett fall har vårdnadshavarna tackat nej till det särskilda stödet som skolan erbjuder. Inte heller kan rektorn avstå från att fatta beslut under förevändning att lärare ska testa andra extra anpassningar.

Åtgärdsprogrammen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Utredningen visar att det finns tre åtgärdsprogram på Tallidsskolan, för elev 12, 26 och 44. Av åtgärdsprogrammen för elev 12 och 26 framkommer att eleverna ska vara i *Studion*, en liten undervisningsgrupp på skolan. Den tredje eleven ska enligt åtgärdsprogrammet ha en assistent.

Det framgår i samtliga åtgärdsprogram vem som ska ansvara för utvärdering och uppföljning, men det står inte när det ska ske. Elevhälsans representanter uppger att skolan har gjort utvärderingarna och att det arbetet görs på elevhälsomöten.

Rektorn uppger vid intervju att anledningen till att skolan inte har upprättat nya åtgärdsprogram är för att det har dröjt att få till samtal med vårdnadshavarna.

Av åtgärdsprogrammen för elev 12 och 26 framkommer att de ska vara i *Studion* som enligt en av de biträdande rektorerna är avvecklad i september 2023 på grund av för få elever.

Av intervju med elevhälsans representanter framgår att elev 12 inte får något särskilt stöd sedan september 2023 utan går i sin klass och mår bra. Vidare framgår av intervju med elevhälsans representanter att vårdnadshavarna för elev 26 har krävt att eleven ska gå i stor grupp, och eleven går i sin klass igen. Lärare uppger att elev 26 har fått extra anpassningar inom ramen för undervisningen och att det fungerar med stöd av fritidspersonal.

Den tredje eleven, elev 44, ska enligt åtgärdsprogrammet ha en assistent, men den resursen är borttagen eftersom den enligt elevhälsans representanter inte gav något för elevens utveckling. Även vårdnadshavarna för elev 44 har tackat nej till den insats som skolan erbjöd i åtgärdsprogrammet. Lärarna uppger att det är ett stort problem att skolan inte har vårdnadshavarna med sig och tillägger att eleven behöver sitta i ett mindre sammanhang.

Rättslig reglering

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

I ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt skollagen hos en kommun, en region eller en enskild huvudman tillämpas bland annat följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900): 31 § om dokumentation av beslut, 32 § om motivering av beslut samt 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till. (29 kap. 10 § skollagen)

Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klagörande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande. (32 § förvaltningslagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Tallidskolan inte uppfyller författningskraven då det gäller åtgärdsprogrammets innehåll och utformning samt att rektorn inte fattar ett beslut när ett åtgärdsprogram avslutas.

Visserligen framkommer att åtgärdsprogrammen utvärderas men det saknas datum i åtgärdsprogrammen för när åtgärdsprogrammen ska följas upp och utvärderas, vilket är en brist.

Av utredningen framgår att den så kallade *Studion*, en liten undervisningsgrupp, har lagts ned under september 2023 samt att assistentstödet för en elev tagits bort. Åtgärdsprogrammen som ger berörda elever rätt till studier i *Studion* respektive rätt till assistentstöd har dock inte avslutats.

Ett beslut om att avsluta ett åtgärdsprogram, utgör också ett beslut om åtgärdsprogram. Samma krav på att utreda elevens behov av särskilt stöd gäller när ett åtgärdsprogram ska avslutas som när ett åtgärdsprogram ska upprättas. En förutsättning för att avsluta ett åtgärdsprogram för en elev är således att utredningen visar att eleven inte längre är i behov av särskilt stöd. En utredning om särskilt stöd behöver alltid avslutas med ett beslut om att upprätta, eller inte upprätta ett åtgärdsprogram. Av utredningen framgår att det särskilda stödet har upphört men att åtgärdsprogrammet inte har avslutats.

Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska enligt förvaltningslagen innehålla en klagörande motivering med uppgift om vilka omständigheter som varit avgörande för beslutet. Ett beslut om att upprätta eller att inte upprätta ett åtgärdsprogram är ett ingripande beslut och ska därför innehålla en klagörande motivering. Skolans tillvägagångssätt innebär att elevernas vårdnadshavare inte har getts någon motivering till varför det särskilda stödet har tagits bort.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Botkyrka kommuns verksamhet vid Tallidsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra studietid; garantin för tidiga stödinsatser; extra anpassningar; utredning om särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram samt åtgärdsprogrammen. Det finns därför skäl att förelägga Botkyrka kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Lärares anställningsform

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inlämnad dokumentation samt intervjuer framgår det att skolan har fyra lärare som är obehöriga och saknar legitimation, men att det inom huvudmannens organisation inte har funnits någon behörig lärare att tillgå. Med hänsyn till elevernas behov har tjänsten tillsatts av obehöriga lärare inom rektorsområdet med erfarenhet.

De obehöriga lärarna har visstidsanställningar som gäller för högst ett läsår och de undervisar i de båda årskurs 1-klasserna, i en klass i årskurs 2 och i den kommunövergripande särskilda undervisningsgruppen.

Av utredningen framkommer att huvudmannen har försökt att rekrytera behöriga och legitimerade lärare inför läsåret 2023/2024, men att ingen behörig lärare har sökt tjänsterna.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. En obehörig lärare får anställas för högst ett år i sänder. (2 kap. 20-21 §§ skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer att det vid Tallidsskolan finns fyra lärare som saknar legitimation och behörighet för den undervisning hen bedriver. Inom huvudmannens organisation har det inte funnits någon behörig lärare att tillgå. Huvudmannen försöker regelbundet rekrytera legitimerade och behöriga lärare till skolenheten. Skolinspektionen bedömer därför att det av utredningen inte framkommer annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare och elevhälsans representanter framkommer att vårdnadshavare informeras samma dag som eleven har ogiltig frånvaro. Rektorn uppger vid intervju att det finns elever som har haft längre frånvaro på skolan, till exempel familjer som tar långa semestrar i sina hemländer och då åker innan skolavslutningen eller stannar längre än sommarlovet sträcker sig. Rektorn uppger att skolan har skärpt sina rutiner och förhållningssätt. Nu blir vårdnadshavare informerade innan de reser att skolan inte godkänner sådana resor och att skolan gör en skolpliktsanmälan om eleven är frånvarande längre än den beviljade ledigheten.

Av utredningen framkommer också att personalen ringer hem samma dag en elev saknas och följer upp frånvaron i alla klasser regelbundet. Elevhälsans representanter uppger vid intervju att när det gäller längre eller upprepad frånvaro utreder skolan elever som har 10 procents frånvaro eller mer och orsakerna kartläggs. Ärendena dokumenteras i skolans journalsystem.

Rektorn uppger vid intervju att det anmäls till huvudmannen om en elev utreds för längre eller upprepad frånvaro.

Rättslig reglering

En elev i förskoleklass eller grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev i förskoleklassen eller grundskolan utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att elever har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag. (7 kap. 17 § skollagen).

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (7 kap. 19 a § skollagen)

När en utredning om en elevs frånvaro har inletts, ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (7 kap. 19 a och 22 §§ skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Använda Skolverkets kartläggningsmaterial, samråda med personal med specialpedagogisk kompetens och följa upp de extra anpassningarna

Av intervjuer med lärare framkommer att skolan använder de nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklass, de nationella bedömningsstöden i årskurs 1 och de nationella proven i årskurs 3. Av intervjuer framgår även att lärarna samråder med specialläraren vilka extra anpassningar som läraren kan sätta in, efter att kartläggningsmaterialet är genomfört. Den 13 oktober inkom huvudmannen med *Uppföljningen av de extra anpassningarna* som ska göras efter förskoleklassen och efter årskurs 3.

Rättslig reglering

Lärare ska använda de nationella bedömningsstöden i årskurs 1 (8 kap. 2 och 3 §§, 9 kap. 20, 21 och 22 b–c §§ skolförordningen, Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2019:16] om obligatoriska nationella kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet och i matematiskt tänkande i förskoleklass, Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2016:66] om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan, Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2021:69] om nationella prov i årskurs 3, 6 och 9 i grundskolan läsåret 2022/2023)

För varje elev i årskurs 1 ska läraren använda bedömningsstödet som avses i 2 § vid avstämningstillfällen under både höstterminen och vårterminen i matematik och svenska eller svenska som andraspråk. (SKOLFS 2016:66)

Om det i förskoleklassen eller lågstadiet upptäcks att extra anpassningar behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik ska ansvarig förskollärare eller lärare samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid planering av sådant stöd (3 kap. 4 a § skollagen).

I slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan ska en uppföljning göras av de extra anpassningar som getts i ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs. (3 kap. 4 b § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan nämnda komplettering och övriga omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten nu uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Tillgång till elevhälsa

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av utredningen framkommer att det på Tallidsskolan finns en speciallärare, som arbetar 100 procent, en skolsköterska som arbetar 50 procent och en kurator, som arbetar en dag i veckan. Skolläkare bokas in en dag per månad och skolpsykologen, har ett uppdrag på 20 procent, sammanlagt för både Fittjaskolan och Tallidsskolan, vilket är en neddragning från förra årets 50 procent. En speciallärare på Fittjaskolan har ansvar för årkurs 5 på Tallidsskolan.

Rättslig reglering

Det ska finnas elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Det ska finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare. (2 kap. 25 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Anna Malmenfelt.

Utredaren Anna Högfors Lindståhl har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutgiltiga handläggning har även utredaren Charlotte Rosengren medverkat.